

הדיבר במלואו:

לא תנאף

המצווה העיקרית:

רש"י שמות כ יב

לא תנאף - אין ניאוף אלא באשת איש, שנאמר "מות יומת הנואף והנואפת", ואומר "האשה המנאפת תחת אישה תקח את זרים":

ספורנו שמות כ יב

לא תנאף. עקרו באשת איש, שהוא היותר מִקְּלָל אֶצֶל עוֹבְרֵי עֲבֶרָה, וּבִכְלָלוֹ כָּל בִּיאָה פְּסוּלָה.

ספר החינוך לה. שלא לגלות ערוות אשת איש

המצווה בכל הספרים שלא לבוא על אשת איש, שנאמר (שמות כ יב) לא תנאף. ובא הפירוש שלשון ניאוף סתם משמע באשת איש, כמו שאמרו ז"ל אין ניאוף אלא באשת איש. ונכפל זה הלאו בסדר אחרי מות שכתוב שם בפירוש (ויקרא יח כ) ואל אשת עמיתך וכו'. משורשי מצוה זו כדי שתתיישב העולם כאשר חפץ השם, והשם ברוך הוא רצה שיהיו כל עולמו עושין פרותיהן כל אחד ואחד למינהו, ולא שיתערבו מין במין אחר. וכן רצה שיהיה זרע האנשים ידוע של מי הוא ולא יתערבו זה עם זה. ועוד ימצאו כמה הפסדי בניאוף, שתהיה סיבה לבטל כמה ממצות האל עלינו, שצונו בכבוד האבות ולא יוכרו לבנים עם הנאוף. ועוד יהיה כישלון במה שנצטוינו גם כן שלא לבוא על האחות ועל הרבה נשים, והכל ייעקר בסיבת הניאוף, שלא יכירו בני אדם קרובותיהן, שהוא דבר ברור שהשכל מרחיקו, גם כי סיבה לאיבוד נפשות, כי ידוע הרבה בטבע בני אדם שמקנאין על ניאוף בת זוגם עם אחרים, ויורדין עם הנואף עד לחייו, וכמה תקלות מלבד אלה.

דיני המצוה כגון הרחקת העניין שלא להתייחד עמה, ומשפט הנואף והנואפת גם כן שגם היא באיסור ובדין. ויתר פרטיה מבוארים במסכת סנהדרין ובמקומות בגמרא. ושם בסנהדרין (נא, א) מתבאר שהנואף עם אשת איש גמורה שניהם בחנק. והנואף עם נערה מאורסה שניהם בסקילה, ועם בת כהן היא תשרף והוא יחנק. ואיסור אשת איש הוא מן המצוות שהן על כל בני העולם בכלל, בין ישראל בין גוי. אבל יש חילוק קצת בעניין, שאין אישות לגוי אלא על ידי בעילה, וישראל קונה אותה בקידושין (שם נז, ב).

מצוות נוספות הנכללות בדיבר

ספורנו

זנות/ניאוף הינה איסור מרכזי כיוון שזה הנפוץ ביותר בקרב transgressors/אך, דיבר זה כולל את כל איסורי המין (ראו אבן עזרא).

הרמב"ם בספר המצוות

מונה 37 איסורי מין כולל גילוי עריות, הומוסקסואליות, יחסים עם בע"ח, ונישואי קרובים intermarriage (יד החזקה, הלכות קשרים אסורים).

רמב"ן תרי"ג מצוות

מצוות העשה הכלולות בדיבר כוללות נישואין (קידושין) וגירושין.

"טוב לי תורת פיך" - מן התורה

הדיבר

המצווה

בנוסף

מהתורה

מוסר

פתגמון

פיוט

מספרים

הלכה

התבוננות

0 בראשית פרק לט

א ויִסְּף, הוֹרֵד מִצְרָיִם; וַיִּקְנֶהוּ פוֹטִיפָר סָרִיס פְּרֹעֶה שֶׁר הַטְּבָחִים, אִישׁ מִצְרִי, מִיַּד הַיִּשְׁמַעְאֵלִים, אֲשֶׁר הוֹרְדוּהוּ שָׁמָּה. **ב** וַיְהִי יְהִנָּה אֶת-יוֹסֵף, וַיְהִי אִישׁ מְצֻלִּים; וַיְהִי, בְּבֵית אֲדֹנָיו הַמִּצְרִי. **ג** וַיֵּרָא אֲדֹנָיו, כִּי יְהִנָּה אֹתוֹ; וְכָל אֲשֶׁר-הוּא עֹשֶׂה, יְהִנָּה מְצֻלִּים בְּיָדוֹ. **ד** וַיִּמְצָא יוֹסֵף חֵן בְּעֵינָיו, וַיִּשְׁרֹת אֹתוֹ; וַיִּפְקְדֵהוּ, עַל-בֵּיתוֹ, וְכָל-יֵשׁ-לוֹ, נָתַן בְּיָדוֹ. **ה** וַיְהִי מֵאֵז הַפְּקִיד אֹתוֹ בְּבֵיתוֹ, וְעַל כָּל-אֲשֶׁר יֵשׁ-לוֹ, וַיִּכְרֹךְ יְהִנָּה אֶת-בֵּית הַמִּצְרִי, בְּגָלֵל יוֹסֵף; וַיְהִי בִרְכַּת יְהִנָּה, בְּכָל-אֲשֶׁר יֵשׁ-לוֹ--בְּבֵית, וּבְשָׂדֶה. **ו** וַיַּעֲזֹב כָּל-אֲשֶׁר-לוֹ, בְּיַד-יוֹסֵף, וְלֹא-יָדַע אֹתוֹ מֵאֻמָּה, כִּי אִם-הִלָּחֵם אֲשֶׁר-הוּא אוֹכֵל; וַיְהִי יוֹסֵף, יָפֶה-תָּאֵר וַיְפֶה מְרָאֶה. **ז** וַיְהִי, אֶחָד הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה, וַתִּשָּׂא אִשָּׁת-אֲדֹנָיו אֶת-עֵינֶיהָ, אֶל-יוֹסֵף; וַתֹּאמֶר, שְׁכַבָּה עִמִּי. **ח** וַיִּמָּאֵן--וַיֹּאמֶר אֶל-אִשָּׁת אֲדֹנָיו, הֵן אֲדֹנִי לֹא-יָדַע אֹתִי מִה-בְּבֵית; וְכָל אֲשֶׁר-יֵשׁ-לוֹ, נָתַן בְּיָדִי. **ט** אֵינֶנּוּ גָדוֹל בְּבֵית הַזֶּה, מִמֶּנִּי, וְלֹא-חָשׂוֹ מִמֶּנִּי מֵאֻמָּה, כִּי אִם-אוֹתָהּ בְּאֲשֶׁר אֶת-אִשְׁתּוֹ; וְאִיךָ אֶעֱשֶׂה הַרְעָה הַגְּדֹלָה, הַזֹּאת, וְחַטָּאתִי, לַאלֹהִים. **י** וַיְהִי, כַּדְּבָרָה אֶל-יוֹסֵף יוֹם יוֹם; וְלֹא-שָׁמַע אֶלֶיהָ לְשֹׁכֵב אֶצְלָהּ, לְהִיּוֹת עִמָּה. **יא** וַיְהִי כִּהְיוֹם הַזֶּה, וַיָּבֹא הַבִּיתָה לַעֲשׂוֹת מְלָאכָתּוֹ; וְאֵין אִישׁ מֵאֲנָשֵׁי הַבֵּית, שָׁם--בְּבֵית. **יב** וַתִּתְּפֹשֶׁהוּ בְּבִגְדוֹ לְאֹמֶר, שְׁכַבָּה עִמִּי; וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ בְּיָדָהּ, וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא חֲחוּצָה. **יג** וַיְהִי, כִּרְאוּתָהּ, כִּי-עָזַב בְּגָדוֹ, בְּיָדָהּ; וַיֵּנֶס, הַחֲחוּצָה. **יד** וַתִּקְרָא לְאֲנָשֵׁי בֵיתָהּ, וַתֹּאמֶר לָהֶם לֵאמֹר, רְאוּ הֵבִיא לָנוּ אִישׁ עֲבָרִי, לְצַחֵק בָּנוּ: כֹּא אֵלֵי לְשֹׁכֵב עִמִּי, וְאֶקְרָא בְּקוֹל גָּדוֹל. **טו** וַיְהִי כְשִׁמְעוּ, כִּי-הָרִימָתִי קוֹלִי וְאֶקְרָא; וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי, וַיֵּנֶס וַיֵּצֵא חֲחוּצָה. **טז** וַתִּנָּח בְּגָדוֹ, אֶצְלָהּ, עַד-בּוֹא אֲדֹנָיו, אֶל-בֵּיתוֹ. וַיִּזְמַן דְּבַר אֱלֹהֵי, כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה לְאֹמֶר: כֹּא-אֵלֵי הָעֶבֶד הָעֲבָרִי, אֲשֶׁר-הִבֵּאתָ לָנוּ--לְצַחֵק בִּי. **יז** וַיְהִי, כִּפְהִימִי קוֹלִי וְאֶקְרָא; וַיַּעֲזֹב בְּגָדוֹ אֶצְלִי, וַיֵּנֶס חֲחוּצָה. **יח** וַיְהִי כְשִׁמְעַם אֲדֹנָיו אֶת-דְּבָרֵי אִשְׁתּוֹ, אֲשֶׁר דְּבָרָה אֵלָיו לֵאמֹר, כַּדְּבָרִים הָאֵלֶּה, עָשָׂה לִי עֲבָדָה; וַיִּסַּח, אִפּוֹ. **יט** וַיִּקַּח אֲדֹנִי יוֹסֵף אֹתוֹ, וַיִּתְּנֵהוּ אֶל-בֵּית הַסֵּהר--מְקוֹם, אֲשֶׁר-אֲסוּרִי (אֲסִירִי) הַמֶּלֶךְ אֲסוּרִים; וַיְהִי-שָׁם, בְּבֵית הַסֵּהר.

חז"ל במסכת סוטה לו ע"ב מסבירים את אשר אירע ליוסף: 'ותתפשהו בבגדו לאמר' - באותה שעה באה דיוקנו של אביו ונראתה לו בחלון, אמר לו: יוסף, עתידין אחיך, שיכתבו על אבני אפוד ואתה ביניהם, רצונך שימחה שמך מביניהם ותקרא רועה זונות?

0 ויקרא כי ואיש אשר ינאף את אשת איש, אשר ינאף את אשת רעהו, מות יומת הנאף והנאפֶת .

0 יחזקל ט"ז ל"ב האשה המנאפת תסח אישה, תסח את נָרִים.

0 משלי ו כ"ז

0 הַיִּחְמָה אִישׁ אֵשׁ בְּחִיקוֹ וּבִגְדָיו לֹא תִשָּׁרְפָנָה? אִם יִהְיֶה אִישׁ עַל הַגָּחִלִים וּרְגָלָיו לֹא תִכְנִינָה? כֵּן הִבָּא אֶל אִשָּׁת רַעְיוֹ - לֹא יִנָּקָה כָּל הַנֶּגַע בָּהּ.

לב הדברים: בהתאם לעון הליבה

0 שמואל א ב כ"ה

הקימתי לי כהן נאמן כאשר בלבבי ובנפשי יעשה ובניתי לו בית נאמן והתהלך לפני משיחי כל הימים

0 מלאכים א יא ל"ח

והיה אם תשמע את כל אשר אצוך והלכת בדרכי ועשית הישר בעיני לשמור חקותי ומצותי כאשר עשה דוד עבדי והייתי עמך ובניתי לך בית נאמן כאשר בניתי לדוד ונתתי לך את ישראל

0 דברים ז ט

וידעת כי ה' אלהיך הוא האלהים האל הנאמן שמר הברית והחסד לאהביו ולשמרי מצותו לאלף דור

- מבוא
- אנכי ה'
- לא יהיה
- לא תשא
- זכור את
- כבד את
- לא תרצח
- לא תנאף
- לא תגנב
- לא תענה
- לא תחמוד

- משלי יא יג- הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר
- תהילים יב ב - הושיעה ה' כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם
- משלי יד ה- עד אמונים לא יכזב ויפיה כזבים עד שקר
- משלי כו - רב אדם יקרא איש חסדו ואיש אמונים מי ימצא
- ישעיהו כו ב - פתחו שערים ויבא גוי צדיק שמר אמנים
- במדבר יב ז - לא כן עבדי משה בכל ביתי נאמן הוא

"שמע בני מוסר אבין" - דברי מוסר

ויקרא רבה כג

כשדרשו את הפסוק הנזכר לעיל, "ועין נאף שמרה נשף", ואמרו: "שלא תאמר שכל מי שהוא נואף בגופו נקרא נואף, אלא [=גם] נואף בעיניו נקרא נואף. והנואף הזה יושב ומשמר אימתי נשף [=לילה] בא"

הקדמת ר' שמעון שקופ ל"שערי יושר"

והלכת בדרכיו - יתברך הבורא ויתעלה היוצר שבראנו בצלמו ובדמות תבניתו, (בראשית א כז) וחיי עולם נטע בתוכנו שיהיה אדיר חפצנו, להיטיב עם זולתנו, ליחיד ולרבים בהוה ובעתיד בדמות הבורא כביכול, תומר דבורה לרמ"ק פרק א, שכל מה שברא ויצר היה רצונו יתברך רק להיטיב עם הנבראים, כן רצונו יתברך שנהלך בדרכיו כאמור דברים כח ט, בבא קמא דף ק עא, "והלכת בדרכיו" היינו שנהיה אנחנו בחירי יצוריו, מגמתנו תמיד, להקדיש כוחותינו הגופניים והרוחניים לטובת הרבים כפי ערכנו. ולדעתי כל ענין זה נכלל במצות ה' של "קדושים תהיו" ויקרא יט ב.

יסוד ושורש תכלית חיינו - לכן נראה לעניות דעתי, שבמצוה זו כלול כל יסוד ושורש מגמת תכלית חיינו, שיהיו כל עבודותינו ועמלנו תמיד מוקדשים לטובת הכלל. שלא נשתמש בשום מעשה ותנועה, הנאה ותענוג, שלא יהיה בה איזה ענין לטובת זולתנו. וכמובן בכל הקדשות שהוא התיחדות למטרה נכבדה. והנה כשהאדם מיישר הליכותיו ושואף שתמיד יהיו דרכי חיו מוקדשים להכלל, אז כל מה שעושה גם לעצמו, להבראת גופו ונפשו, הוא מתיחס גם כן אל מצות קדושה. שעל ידי זה יטיב גם לרבים. שבטובתו לעצמו הוא מטיב עם הרבים הצריכים לו ... וביחס זה מתדמה ענין קדושה זו, לקדושת הבורא יתברך באיזה דמיון קצת. שכמו שבמעשה של הקב"ה בהבריא כולה, וכן בכל רגע שהוא מקיים את העולם, כל מעשיו הם מוקדשים לטובת זולתו, כן רצונו יתברך שיהיו מעשיו תמיד מוקדשים לטובת הכלל ולא להנאת עצמו.

טובת עצמו ו/או זולתו - אמנם אם יאמר האדם להכניע את טבעו להגיע למידה יתירה עד שלא יהיה בנפשו שום מחשבה ושאיפה להיטיב לעצמו, וכל [שאיפותיו יהיו רק להיטיב לאחרים, ובאופן כזה תהיה שאיפתו להגיע לקדושת הבורא יתברך. בכל הבריא והנהגת העולם רק להיטיב לנבראים ולא לעצמו יתברך כלל וכלל, שבהשקפה ראשונה היה אפשר לומר שאם יגיע אדם למדרגה זו יגיע לתכלית השלמות. ולכן הורו לנו חז"ל במדרש זה שלא כן הוא, שאין לנו להשתדל להדמות לקדושת הבורא יתברך בצד זה, שקדושת הבורא למעלה מקדושתנו. שקדושתו יתברך היא רק לנבראים, ולא לעצמו יתברך, שלא נתוסף ולא יתוסף שום יתרון להבורא על ידי מעשיו שעושה ועושה, וכל רצונו יתברך רק להיטיב לנבראים. אבל מה שרוצה מאתנו אינו באופן זה, שהרי הורה לנו רבי עקיבא בבא מציעא דף סב עא "חייך קודמים", וגם רמזו לנו לפרש את המקרא ויקרא יט יח, "ואהבת לרעך כמוך" בדרך שלילי שבת לא עא "מאן דעלך סני, לחברך לא תעביד". אבל בדרך חיובי ראוי לאדם להקדים את טובת עצמו. ועוד יש מקום שביסוד בריאת אדם נטע הבורא יתברך בו תשוקת אהבת עצמו במידה גדולה מאד ... וענין זה מבחיל שעד היכן מגיע כח אהבת עצמו. שרוצה אדם בקב שלו יותר מקביין שיתן לו אף מיד הקב"ה אם יהיה מתנת חנם. מזה מובן שמידת אהבת עצמו היא רצויה בעיני הקב"ה רק "צדיקים ילכו בה ופושעים יכשלו בה" (על פי הושע יד י).

לזו, אבל עלינו להשתדל להעמיק בזה, למצוא הסגולה המאחדת אותם אחרי כי שניהם דורש ה' מאתנו.

"אני" פרטי ו/או כלל ישראלי - וסגולה זו היא, שיתברר ויתאמת אצל האדם איכותו של ה"אני" שלו. כי בזה יומד מעלת כל האדם לפי מדרגתו. האיש הגס והשפל, כל "אני" שלו מצומצם רק בחומרו וגופו. למעלה ממנו, מי שמרגיש ש"אני" שלו כולל את כל עם ישראל. שבאמת כל איש ישראל הוא רק כאבר מגוף האומה הישראלית. ועוד יש בזה מעלות של איש השלם, ראוי להשריש בנפשו, להרגיש שכל העולמות כולם הוא ה"אני" שלו, והוא בעצמו רק כאבר קטן בתוך הבריאה כולה. ואז גם רגש אהבת עצמו עוזר לו לאהוב את כל עם ישראל ואת כל הבריאה כולה. ולדעתי מרומז ענין זה במאמרו של הלל עליו השלום שהיה אומר אבות א יד: "אם (אין) אני לי מי לי, וכשאני לעצמי מה אני?" היינו שראוי לכל אדם להתאמץ לדאוג תמיד בעד עצמו, אבל עם זה, יתאמץ להבין שאני לעצמי מה אני. שאם יצמצם את ה"אני" שלו בחוג צר כפי מראית עין, אז "אני" זה מה הוא, הבל הוא וכאין נחשב. אבל אם תהיה הרגשתו מאומתת, שכללות הבריאה הוא האדם הגדול, והוא גם כן כאבר קטן בגוף הגדול הזה, אז רם ונישא גם ערכו הוא. שבמכונה גדולה גם מסמר היותר קטן, אם רק משמש כלום להמכונה, הוא דבר חשוב מאד. שהכלל בנוי מפרטים, ואין בכלל אלא מה שיש בפרט.

הרש"ר הירש על בראשית כד סז

"וַיִּבְרָא יצחק הָאֱלֹהִים שָׁרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת רַבְקָה וַתְּהִי לוֹ לְאִשָּׁה וַיָּאֶהְבֶּה וַיִּנָּחֵם יצחק אֶתְרֵי אִמּוֹ אף זו תכונה אשר ברוך ה', לא ניטשטשה בזרע אברהם ושרה, יצחק ורבקה! ככל שהוסיפה להיות אשתו, כן גדלה אהבתו כדוגמת נישואין אלה של הבן היהודי הראשון, כן נוסדים הנישואין, רוב הנישואים בישראל, לא על יסוד התשוקה, אלא על פי שיקול התבונה. בורים וקרובים נמלכים בעצמם, אם הצעירים מתאימים זה לזו, משום כך גוברת האהבה, ככל שהם מרבים להתוודע זה לזו.

אך רוב הנישואין בעולם הלא יהודי נגמרים על פי מה שהם קוראים אהבה ואין לו לאדם להציץ בתיאורי הנובילות הלקוחים מהחיים כדי להיווכח מייד מה רבה שם התהום בין ה"אהבה" שלפני הנישואין לבין זו שלאחריהם, איך הכל אח"כ תפל וחסר טעם, מה שונה הכל מתיאור הדמיון וכו'. אהבה זו היתה עיוורת ועל כל שעל בעתיד – אכזבה. לא כן הנישואין בישראל שעליהם הוא אומר: ויקח את רבקה ותהי לו לאשה ויאהבה! שם החתונה איננה שיא הפריחה אלא השורש לאהבה!

פרקי אבות ה,טו

כל אהבה שהיא תלויה בדבר--בטל דבר, בטלה אהבה; ושאינה תלויה בדבר, אינה בטילה לעולם. איזו היא אהבה שהיא תלויה בדבר, זו אהבת אמןון ותמר; ושאינה תלויה בדבר, זו אהבת דויד ויהונתן.

תנחומא נשא

אמרו רבותינו= בזמן שהאשה מתייחדת עם בעלה והיא משמשת עמו, ולבה לאיש אחר שראתה בדרך- אין לך ניאוף גדול מזה, שנאמר: "האשה המנאפת תחת אשה תקח זרים" וכי יש אשה שמנאפת תחת אשה? אלא זוהי שפגעה באיש אחר ונתנה עינה בו והיא משמת עם בעלה וליבה עליו

במדבר רבה פרשה ט'

אמר להם משה לישראל בשעה שאתם יוצאים למלחמה הזהירו שלא יהיה בכם עון ניאוף, שאם יש עון זמה ביניכם הקב"ה הנלחם לכם הוא ישוב מאחריכם ואתם נמסרים ביד שונאיכם הה"ד (דברים כג) כי ה' אלהיך מתהלך וגו', לא יראה בך ערות דבר ושב מאחריך'.

במדבר רבה ז

מבוא
אנכי ה'
לא יהיה
לא תשא
זכור את
כבוד את
לא תרצח
לא תנאף
לא תגנב
לא תענה
לא תחמוד

מהו כי ה' אלהיך אמר להם משה לישראל הו' יודעין שאין הקב"ה מייחד שמו בישראל שהוא נקרא אלהיך אלא בזמן והיה מחניך קדוש ואותה שעה הוא משרה שכינתו ביניכם והוא מציל אתכם מיד אויביכם ומוסר שונאיכם הה"ד מתהלך בקרב מחניך להצילך וגו'.

ומנין שישראל נקראו קדושים בעת ששומרים עצמן מן הניאוף ומן הזמה שכן כתיב (ויקרא כ) והתקדשתם והייתם קדושים כי אני ה' אלהיכם מכאן בזמן שהם קדושים הוא להם לאלוה מה כתיב אחריו (ויקרא כ') ושמרתם את חקתי ועשיתם אותם אני ה' מקדשכם אימתי הקב"ה מקדש את ישראל בזמן שהם שומרים חקיו ומה הם החקים אלו העריות". תנינן כן גלות בא לעולם על עבודת כוכבים ועל גילוי עריות ועל שפיכות דמים ועל שמיטת הארץ... ועל גילוי עריות כיצד אמר רבי ישמעאל בר' יוסי כל זמן שישראל פרוצין בעריות שכינה מסתלקת מהם שנאמר (דברים כג) ולא יראה בכך ערות דבר ושב מאחריו.

א מדרש תנחומא לפרשת נשא סימן ב

אמרו רבותינו בשם רבי הונא אביו של רבי אחא, הנואף והנואפת עוברים על עשרת הדברות. אמר לו, על תשעה אנו מודים. כיצד. על אנכי, שכל הנואף אשת חברו, כופר בהקדוש ברוך הוא, שנאמר, כחשו בה' ויאמרו לא הוא (ירמ' ה יב). לא הוא, שכתוב בו, כי אנכי ה' אלהיך אל קנא (דברים ה, ט) ושתי פעמים אמור בסוטה, ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו. ולמה שני פעמים. לפי שהוא מקנא להקדוש ברוך הוא ולבעלה. וכן הוא אומר, כי מנחת קנאות היא, שהן שתי קנאות. לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא, שהוא נואף, ונשבע על שוא שלא עשה. כבוד את אביך, שהמנאפת מתעברת ממנו, ואומרת לבעלה, ממך אני מעוברת. והעובר גדול ועומד ומכבד לפני בעלה, סבור שהוא אביו, ואינו אביו. ועובר בשוק ומכה את הנואף שנתעבר ממנו, סבור שאינו אביו, והוא אביו. לא תרצה, שהנואף נכנס על מנת שאם יתפוש, יהרוג או יהרג. לא תנאף, ודאי שהוא נואף. לא תגנוב, שהוא גונב מקור חבירו. וכן הוא אומר, מים גנובים ימתקו ולחם סתרים ינעם (משלי ט יז). לא תענה ברעך, שמעידה עדות שקר לבעלה, ואומרת שממך אני מעוברת. לא תחמוד בית רעך, לא תחמוד אשת רעך (שדהו) [ו] עבדו, הפסוק כלו שהנואף חומד אשת חבירו, חומד כל אשר לו. כיצד. כשבעלה נפטר מן העולם, ובעלה זה סבור שאותו הבן שלו, עומד הבעל וכותב לו דייתיקי מכל נכסיו ומורישו ונוחלו כל מה שיש לו, ואינו יודע שאינו בנו, נמצא הנואף חומד כל מה שיש לחבירו. אמרו לו לרבי חנינא, הרי אמרנו תשעה. אלא זכור את יום השבת, כיצד הוא עובר עליו. אמר להם אני אומר לכם, פעמים שבעל הסוטה כהן, ואשתו כהנת, וישראל נואף ובא עליה והיא יולדה ממנו. סבורים בו שהוא בן כהן, ועומד אותו התינוק ומשמש בבית המקדש ועורך עצים ומעלה עולות בשבת, ונמצא מחלל את השבת, הרי שהסוטה עוברת על עשרת הדברות עם הנואף. עליה אמר שלמה, ומוצא אני מר ממות את האשה אשר היא מצודים וחרמים (קהלת ז, כו) מהו מצודים וחרמים, צדה בעולם הזה וצדה בעולם הבא. החרם הזה צד במים ואינו צד ביבשה. אבל האשה צדה במים וצדה ביבשה. ומוצא אני מר ממות. דרך בנות ישראל לא קולניות, ולא הולכות רגל רמה, ולא פרוצות בשחוק. ואם היתה פרוצה באחת מהן, מתרה בה על פי שנים עדים ואומר לה, מה לך לשחוק עם פלוני, מה לך לדבר עמו. אם דברה, עד עכשיו מותרת לביתה ואוכלת בתרומה. נכנסה עמו בסתר ושהתה כדי טומאה, אסורה לביתה ולאכול בתרומה:

א פסיקתא רבתי כא

נאמרו חמישה הדברות האחרונים כנגד חמשה דברות הראשונים.. לא תנאף (כנגד) לא יהיה לך. אמר הקדוש ברוך הוא, אם נאפת מעלה אני עליך כאילו אתה עובד עבודה זרה

א מדרש משלי ו ל"ב

שמה תאמר (על הנואף)- עדיין מעלה יש לו, שיודע תורה הוא. אין זה כך, שהרי נאמר (משלי) "נואף אשה חסר לב", ואמר רבי זבדא : מהו חסר לב? שהמקום מסיר חכמה מליבו. ואין חכמה אלא תורה כמו שנאמר (תהילים): תורת ה' תמימה.. מחכימת פתי.

א במדבר רבה

חז"ל דרשו את הכתוב (קהלת) "מעוות לא יוכל לתקן.." על חטא זה. וכך אומר רבי שמעון בן מנסיא: איזהו מעוות שאינו יכול לתקן? זה הבא על הערוה פנויה והוליד בן, או בא על אשת איש אף על גב דלא הוליד. כל עברות הכתובים בתורה יש להם תקנה, גונב אדם – אפשר יחזיר גניבתו ויתקן. גזל אדם – אפשר יחזיר גזלתו ויתקן.. אבל הבא על אשת איש ואסרה על בעלה, נטרד מן העולם והלך לו (= יוצא מן העולם עם העוון, ללא תשובה), שאינו יכול לתקן שתהא אשתו מותרת לו בכתחילה.

2 ויקרא רבה ל"ב,ה

דבר אחר: אמר רבי פנחס בשם ר' חייא בר אבא : גן נעול, ע"י שגדרו ישראל במצרים עצמן מן הערוה נגאלו ממצרים ר' הונא בשם ר' חייא בר אבא אמר : שרה אמנו ירדה למצרים וגדרה עצמה מן הערוה ונגדרו כל הנשים בזכותה. יוסף ירד למצרים וגדר עצמו מן הערוה ונגדרו ישראל בזכותו. אמר רבי חייא בר אבא : כדאי היה גדר ערוה בעצמו שנגאלו ישראל על ידו. רב הונא אמר, בשם בר קפרא : בשביל ד' דברים נגאלו ישראל ממצרים : שלא שנו את שמם, ואת לשונם, ולא אמרו לשון הרע, ולא נמצא ביניהן אחד מהן פרוץ בערוה.

הפתגמון

- 1 "אלוהיהם של אלו (ישראל) שונא זימה הוא" ~ סנהדרין צג
- 2 ארבעה דברים שהן נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא, ואלו הן- עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים, ולשון הרע כנגד כולן.. גילוי עריות מניין? "ואיך אעשה הרעה הגדולה הזאת וחטאתי לאלוקים"(בראשית לט) ~ ירושלמי פאה
- 3 על הכל הקב"ה מאריך את אפו- חוץ מן הזנות ~בראשית רבה
- 4 אמר רבי שמלאי: בכל מקום שאתה מוצא זנות, אנדרלמוסאי באה לעולם והורגת טובים ורעים ~ בראשית רבה כו
- 5 כל הגודר עצמו מן הערוה נקרא קדוש ~ ויקרא רבה כ"ד
- 6 המאבד נאמנותו- אין לו עוד מה לאבד ~ ר' יהודה אריה ממודינא
- 7 בואו וראו מה גדול כוח הנאמנות, שבמקום שבעלי אמונה עומדין, אף מלאכי השרת אין זוכין ~ מעלות המידה

מבוא
אנכי ה'
לא יהיה
לא תשא
זכור את
כבוד את
לא תרצח
לא תנאף
לא תגנב
לא תענה
לא תחמוד

הלכה למעשה!

הרב שמואל אליהו

מהו ייחוד? היותם של איש ואישה ביחד, אפילו שאינם נוגעים כלל זה בזה, רק נמצאים במקום סגור או מבודד. הייחוד עצמו הוא האיסור, ללא כל קשר למה שקורה באותו מקום. ואפילו האנשים יודעים בוודאות שהם לא ייכשלו בשום איסור מפאת צדקותם, או היותם אנשים חולים, ואף אם האיש והאישה לא מדברים ביניהם.

מקום הייחוד – המקום האסור אינו דווקא חדר סגור על מנעול ובריה, אלא כל מקום שיש בו פרטיות מסוימת לאיש ואישה האסורים זה על זה. למשל: א. בית, חדר או משרד נעול, או אפילו חדר סגור שאינו נעול ולא יפתחו אותו מפני הכבוד והפרטיות. ב. ואדי או חורשה. יער או פארק גדול שלא עוברים בו אנשים או מכוניות לעתים קרובות. ג. מקלט או חצר אחורית של בניין שמבחוץ לא רואים את המתרחש בו, אף אם המקום קרוב למקום יישוב ואף אם אינו נעול. ד. רכב סגור יכול להיות מקום ייחוד. ואם הוא רכב שחלונותיו שקופים אבל הוא נמצא במקום מבודד, או בדרך שלא נוסעים בה רכבים, הרי זה ייחוד. כמובן צריך לשים לב שיש מקומות שבשעות היום אינם נחשבים מקום ייחוד, ואילו בלילה כן.

הבעל בעיר – אם הבעל נמצא בסביבה ועשוי להיכנס בכל רגע, וכן כשהאישה בסביבה ועשויה להיכנס בכל רגע ולפתוח את הדלת בלי הודעה מראש – אין זה נקרא ייחוד. אבל במקרה שהבעל מקפיד על קשרי אשתו עם אותו איש – לא מועילה עובדת היותו במקום קרוב ואסור לאישה להיות בחדר עם אותו אדם, גם אם אינו נעול.

אם הבעל נמצא מחוץ לעיר, או שהוא נמצא בעבודה וכדומה ולא אמור להגיע לביתו בשעות הקרובות, ובא בעל מקצוע לתקן דבר מה בביתה של האישה – אם אין איש מבני הבית אתה בבית, הטוב ביותר שהאישה תשאיר את הדלת מעט פתוחה או שתקרא לשכנה שתהיה ביחד אתה בבית בעת התיקון.

מהו נעול? – כאשר הפתח נפתח רק מבפנים, הרי זה נחשב כנעול אע"פ שלא נעלו אותו במפתח, כיוון שאינו יכול להיפתח מבחוץ. אם המפתח נעוץ בדלת מבפנים ואינו יכול להיפתח מבחוץ כלל – הרי גם כשבעלה נמצא במקום קרוב, הבית הוא "מקום ייחוד". אם חדר המדרגות נעול, אבל יש כמה דיירים באותו בניין שיש להם מפתח לחדר המדרגות ודלת הבית פתוחה – מותר לאיש ולאישה להיות שם.

בלילה – כל ההיתר של פתח פתוח לרשות הרבים או לחדר מדרגות הוא רק בשעה שמצויים אנשים שרגילים להיכנס בלי רשות. אך בשעות מאוחרות, כאשר אין עוברים ושבים ברחוב, או שאין הם רואים את הנעשה בבית, או שאינם נכנסים בלי רשות – אסור להיות שם אף שאינו נעול. ולכן חדר מדרגות יכול להיחשב כמקום ייחוד בשעות הלילה המאוחרות, ואין לאיש ואישה להתעכב שם בשעות הלילה המאוחרות לשיחה וכד'. אבל שהות קצרה לעלות במדרגות איננה ייחוד.

נסיעה במכונית ביחד – מותר לגבר ולאישה לנסוע ביחד במקום שיש בו עוברים ושבים, וחלונות הרכב אינם כהים ואינם מכוסים בוילון. אולם בכבישים מבודדים ושוממים, או בשעות שהכביש שומם – יש איסור ייחוד בכל רכב. במקומות שרכב העומד בצד הכביש אינו דבר חריג ורכבים אחרים לא יעצרו לידו – אין לעצור את הרכב לצורך פטפטוט וכד'. בכל המקרים שאמרנו לעיל שהדבר מותר, אם יש קירוב דעת בין האיש לאישה, או שהם נוסעים כך באופן קבוע – אסור. מקומות ישיבה במכונית – גם במקומות שבהם מותר לנסוע יחד, לא תשב אישה ליד נהג וגבר ליד נהגת. כשנוסעים ביחד כמה אנשים במכונית – אין לאישה לשבת במושב האחורי אם יושב לידה גבר בצפיפות. ובמקרה זה עדיף שתשב ליד הנהג. והוא הדין לגבר במושב האחורי שיושבות בו נשים.

הדיבר

המצווה

בנוסף

מהתורה

מוסר

פתגמון

פיוט

מספרים

הלכה

התבוננות

רגע של התבוננות אני מלך הדיבור

מהו הערך המרכזי שהדיבור יכול לתרום לחיי?

איזו התמודדות היתה/ישנה
בחיי בנושא הדיבור?

מהו הקושי שלי ביישום הדיבור?
איזו תובנה/הכרה יכולה להועיל
להתגברות על המכשול?

למעשה !

זהה וקבל על עצמך צעד פרקטי שיש בו
בכדי ליישם את הדיבור באופן מיידי -

לבנות עולם טוב יותר עם הדיבור -
שווה בנפשך את יישומו של הדיבור
ברמה האישית והחברתית/לאומית.
במה ייתרם העולם דרך דיבור זה?

- מבוא
- אנכי ה'
- לא יהיה
- לא תשא
- זכור את
- כבוד את
- לא תרצח
- לא תנאף
- לא תגנב
- לא תענה
- לא תחמוד